

Hidavatás

Irta: Gerő Ödön

Csudálatos ünnep ez a holnapi csöndes hidavatás, az új Lánchid megnyitása. A magyar munka a háború dúlása közben nagyszerű alkotással szolgál az életnek, az élet pedig úgy tesz, mintha az magától értődő volna. Pedig legalább is meghatottnak kellene lennie, amiért alkothatt, amikor majd minden erejét leköti az, hogy védekezik. Ime, az ország az élet-halál-harc közepette dolgozik is. Abban a magától értésben, amellyel a Széchenyi Lánchid elkészültét fogadjuk, a nemzeti érettség komolysága nyilvánul. Igaza van annak a filozófusnak, aki a szenvedést a magasabbá fejlődés, a lelki nagyság eszközének tartja. A háborúnak szenvedéseitől, amelyekkel ez a nép most igazán megbűnhődte a multat s jövődőt, lelki nagyság köszöntött nemzetünkre; vagy legalább a kötelesség megbecsülői lettünk. Megmaradásunknak a védelem és a munka az igazi föltételei, s ezeket most kötelességeikül vállaltuk. Az új Lánchid ennek a munkának dokumentuma. Minden egyéb megmaradási föltételünk, amelyet vagy megszerkesztettünk, vagy kiesztünk vagy a történelemből leszűrtünk, csak másodrangú. Amazok, a védelem és a munka, a kategórikusan parancsoló föltételek, míg emezeknek jó része csak az életnek a játékhoz való jogából folyik.

Az olyan eseménynek, amilyen az új Lánchid elkészülése — a világrengéses történelmiség közepette is nagy

történelmi jelentősége van: a harcolva is dolgozó magyar nemzet egyik győzelmét jelenti. A jobb korhoz való jognak demonstrálása. Már nemcsak „buzgó imádság epedez utána“, hanem már kezdi megszervezni a magyar tudás és munka. Már az a munkaegyesítés, nem is a munkamegosztás, hogy az országért, kint a harctéren megverekszünk, idehaza pedig megdolgozunk érte. A nagy komolyságnak, amelyhez a szenvedés és a föláldozás viszi a lelkünket, ezek az alkotó részei. Olyan nagyon komolyak lettünk, hogy nincs más gondunk, csakis az élet-halál-harcunk és az életünk körülbástyázása. Most nem az izgat bennünket, hogy a világot hogyan is díszítsük, s melyek az élet szebb ornamentumai, most harcolunk és dolgozunk, most megbűnhődjük a multat és jövődőt és megalapozzuk a jobb kort.

A Széchenyi-Lánchidnak a háború közepette elkészülése azt tanúsítja, hogy a harcban álló, küzdelmekben vérző magyar nemzet a maga gondolkozását, a maga ugynevezett lelki világát az otthon maradt dolgozókra bizta. Ezek, a tudósok, a technikusok, a gazdasági munkát végzők, a dolgozók a nemzetnek szive-lelke. A nemzeti élet nagy, szent komolysága az ő munkájukban, az ő tudásukban, az ő műveltségükben, az ő étellel való összeforrottságukban nyilvánul. Nekik kell a közvéleményt meggyőzni róla, hogy a technikai és tudományos munka nagy eredményeit tartsa a kultúra csucsának, s a nemzeti szellem diadalának. S hogy min-

dig annak tartsa ne csak most, amikor a magyar nemzetnek nincs se érkezése, se kedve, se lelke még a legnemesebb életszépítő játékhoz sem, s nem ér rá egyébre, mint hogy a létért való küzdelem összes harci — és munkalehetősegeit keresse.

Az új Lánchidat néhány magyar mérnök tervezte, számította, rajzolta. Ki tudja a nevüket? És hány magyar tudós, orvos, mérnök, vegyész termel értékes magyar kultureredményeket, még az egész emberiséget is szolgáló műveltségi javakat, és törődik-e vele valaki is, hogy akár ők, akár a műveik a magyar szivek lelkességében s a magyar elmék emlékezésében éljenek? De most ezek az eredmények s ezek a javak együtt vonulnak föl a hadbavonultakkal, most ők is beássák magukat, hogy helyt állhassunk, most tehát meg kell állapítanunk, hogy az élet-halál-harcban és az élet körülbástyázásában „első, első, legelső“ a harcos és a dolgozó nemzet. A Széchenyi-Lánchid csöndes avató-ünnepén megilletődve köszöntjük a magyar szellemi munka vezérkarának azt a néhány ismeretlen tagját, akinek a vezetésével a sok mindent, majd mindent földuló háboruban a magyar munka teremteni tudott, szépet, dicsőt, nagyot teremthetett.

Most is hatalmasan beszédes az a jelképeség, amely a Lánchidban megszólal. Csak úgy, mint hetven évvel ezelőtt. Most a végzetjárásban is helytálló magyar kulturerőt jelképezi, akkor a nemzeti rátermetség ébredését szimbolizálta. Akkor a hidpénz az egyenlő teherviselés első érvényesülése volt, akkor a Lánchid a nyugat és kelet áthidalását jelképezte, akkor annak a nagy reformmunkának volt a látható gerince, amely a sérelmi politikába belerögződött, majd pedig a „nemzetiségért“ küzdelemmel beérő nemzetet fölrázta. Gróf Széchenyi Istvánnak szemmel láthatón kellett demonstrálnia, hogy mi az, amit a nemzet az ő politikusai és írói eredményein kívül elérhet. Az a nemesen szép technikai alkotás ilyen szemmel látható demonstráció volt. És most hetven év múltán a Széchenyi hidjának elkészülése megint szenzációs nemzeti eredményeket tár elénk. A tudomány és munka eredményeit a hadban küzdő minden magyar erő élet-halál harca közben. Hetvenöt évvel ezelőtt az a „nyolcadik világcsuda“ nemzeti biztatás volt, most, háromnegyed század múltán az új Lánchid ugyan csak biztatásunk, de egyuttal dicsőséges, monumentális vigaszunk is.